

Nr 43.

Av herr **Olsson** i Ramsta, i anledning av vad i statsverkspropositionen föreslagits i fråga om anslag för utjämning av kostnaderna för folkskoleväsendet.

Kungl. Maj:t föreslår riksdagen i årets statsverksproposition under åttonde huvudtiteln, punkt (179) 11, att för beredande av utjämning av kostnaderna för folkskoleväsendet för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av kronor 5 615 000.

Dylikt bidrag för utjämning av kostnaderna för folkskoleväsendet tillkom vid 1930 års riksdag efter motioner I:9 och II:9. Riksdagen beslutade att under åttonde huvudtiteln anvisa ett extra förslagsanslag av 8 800 000 kronor. Jämväl 1931 och 1932 års riksdagar beviljade samma belopp för detta ändamål.

Det av Kungl. Maj:t nu äskade beloppet innebär alltså en sänkning av detta anslag med 3 185 000 kronor. Denna sänkning åstadkommes därigenom, att förut utgående bidrag för varje undervisat barn av 5 kronor borttagits. Bidraget föreslås att utgå allenast med 200 kronor per lärareavdelning samt med tagen hänsyn till kommunernas utdebitering och i enlighet med de närmare villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Både statens granskningsnämnd och skolöverstyrelsen hava tillstyrkt ändrade grunder för detta bidrags utgående med hänsyn till den kommunala utdebiteringen. Skolöverstyrelsen har i sitt utlåtande bifogat en översiktstablå för bedömande av anslagsbeloppet för utjämning av kostnaderna för folkskoleväsendet enligt skolöverstyrelsens förslag. Enligt denna tablå skulle bidrag först utgå till skoldistrikt vid en kommunal utdebitering av 6 kronor och däröver i enlighet med en progressiv skala, börjande med 75 kronor per lärareavdelning och slutande med ett bidrag av 495 kronor per lärareavdelning vid en utdebitering av 13 kronor och däröver.

Skatteutjämningsberedningen, som även avgivit utlåtande i ärendet, har anfört bland annat följande: »Icke endast staten utan även kommunerna i allmänhet befinna sig i en brydsam ekonomisk situation. En väsentlig minskning av ifrågavarande anslag skulle otvivelaktigt, även om anslaget differentierades och ökade bidrag i vissa fall komma att utgå till de skatte-tyngda kommunerna, kännbart drabba särskilt sådana kommuner, vilka hava ett svagt skatteunderlag men det oaktat genom klok omtanke och sparsamhet kunnat hålla utdebiteringsprocenten relativt låg. Beträffande härefter frågan om den utdebitering, som eventuellt bör läggas till grund för bidragens varierande efter skattetrycket, anser skatteutjämningsbered-

ningen att, så länge starka variationer förekomma i de procentsatser, efter vilka landstingsskatt och vägskatt utdebiteras, det totala skattetrycket, d. v. s. den sammanlagda utdebiteringen av egentlig kommunalskatt, landstingsskatt och vägskatt, borde utgöra den enda rättvisa beräkningsgrunden, därest över huvud skattetrycket skall användas som måttstock för bestämmandet av bidragens storlek.»

I detta skatteutjämningsberedningens uttalande kan jag till alla delar instämma. Skall detta bidrag utgå med hänsyn till den olika utdebiteringen i kommunerna för att verka i skatteutjämnings syfte, bör icke endast den egentliga kommunala utdebiteringen utan även landstings- och vägskatt medräknas såsom sker vid tilldelande av skatteutjämningsbidrag.

Vad sedan beträffar den av Kungl. Maj:t föreslagna minskningen i för detta ändamål begärt anslag, så torde en sänkning just nu under dessa för kommunerna mycket bekymmersamma tider vara synnerligen ovälkommen, och detta även om man tager i betraktande att Kungl. Maj:t för skatteutjämningsändamål begärt ytterligare 4 miljoner kronor.

De i december beslutade kommunala utdebiteringarna visa över hela landet en starkt stigande tendens. Ansökningarna om bidrag från skatteutjämningsfonden komma därför med säkerhet att ställa betydligt större krav på denna fond än tidigare. Med hänsyn till det oerhört svåra ekonomiska läge, flertalet kommuner nu råkat i, är det därför mer av nöden, att anslaget för lättande av kommunernas utgifter för folkskoleväsendet bibehålles i sin förutvarande storlek.

Jag har inget att erinra emot att bidraget utgår allenast per lärareavdelning.

Med stöd av det anförda får jag därför föreslå,

att riksdagen, i anledning av vad Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkt (179) 11, äskat, beslutar,

att för beredande av utjämnung av kostnaderna för folkskoleväsendet för budgetåret 1933/1934 anvisar ett extra förslagsanslag av kronor 8 800 000, att utgå per lärareavdelning med hänsyn till den olika utdebiteringen av kommunalutskylder, varvid även landstingsskatt och vägskatt medräknas, samt i enlighet med de närmare villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Stockholm den 12 januari 1933.

Gustaf Olsson
i Ramsta.